

NORGES HØYESTERETT

Den 30. januar 2015 avsa Høyesterett dom i

HR-2015-00209-A, (sak nr. 2014/1631), sivil sak, anke over dom,

X kommune

(advokat Sverre Larhammer – til prøve)

mot

A

B

(advokat Venil Katharina Thiis – til
prøve)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Ringnes**: Saken gjelder spørsmål om fratakelse av foreldreansvar og samtykke til adopsjon etter barnevernloven § 4-20. Den reiser blant annet spørsmål om terskelen for adopsjon er endret etter at det i 2010 ble gitt lovhjælp for besøkskontakt med de biologiske foreldrene.
- (2) C er født --.-- 2008. Hans foreldre er A og B. A er fra Y. Gutten er i dag seks og et halvt år gammel.
- (3) Han ble 5. desember 2008 – da han var to og en halv måned gammel – akutt plassert i beredskapshjem fordi begge foreldrene var psykisk syke og ute av stand til å ta seg av ham. I januar 2009 ga foreldrene samtykke til plasseringen i beredskapshjem.
- (4) Etter å ha oppholdt seg i et annet beredskapshjem et par uker, ble han plassert hos D og E, som nå ønsker å adoptere ham. Bare avbrutt av et fire ukers opphold sammen med sin biologiske mor ved Senter for foreldre og barn i Z våren 2009, har han siden bodd hos

familien E. Mens gutten var i beredskapshjem, hadde han nokså omfattende samvær med sine biologiske foreldre. I perioden fra akutt plasseringen i begynnelsen av desember og ut året 2008 hadde han samvær i til sammen åtte og en halv time med én eller begge foreldrene. I perioden fra januar til april 2009 – frem til oppholdet ved senteret – hadde han tre samvær per uke, med varighet fra tre til fem timer. Fra mai til desember 2009 var det samvær to timer hver måned.

- (5) Oppholdet ved Senter for foreldre og barn hadde som formål å legge til rette for tilbakeføring til foreldrene. Oppholdet måtte imidlertid avsluttes på grunn av negativ utvikling hos barnet og mangler ved mors omsorg.
- (6) I forbindelse med at senteret bestemte at oppholdet skulle avsluttes, traff lederen for barneverntjenesten 12. mai 2009 nytt vedtak om å plassere gutten i beredskapshjem. Foreldrene påklaget vedtaket til fylkesnemnda, som 29. mai 2009 besluttet ikke å ta klagen til følge.
- (7) Den 23. juni 2009 fremmet så kommunen sak for fylkesnemnda med krav om omsorgsovertakelse og plassering i fosterhjem, jf. barnevernloven § 4-12 bokstav a. Nemnda oppnevnte psykolog Arvid Solli som sakkyndig for å vurdere blant annet mors omsorgsevne. Fylkesnemnda tok ved vedtak 23. oktober 2009 kommunens begjæring til følge og satte samværet med foreldrene til to samvær på to timer per år. Det ble videre bestemt at barneverntjenesten hadde rett til å føre tilsyn under samværene.
- (8) Foreldrene bragte saken inn for Romsdal tingrett, som ved dom 9. mars 2010 stadfestet nemndas vedtak. Rettens vurdering var at mangelen ved de biologiske foreldrenes omsorgsevne var av en slik art og omfang at det ikke kunne påregnes at gutten i overskuelig fremtid kunne tilbakeføres til foreldrenes omsorg.
- (9) Foreldrene fremsatte i januar 2012 krav for fylkesnemnda om tilbakeføring av omsorgen for gutten. Kommunen fremmet på sin side krav om fratakelse av foreldreansvar og samtykke til adopsjon og besøkskontakt.
- (10) Den 8. juni 2012 traff fylkesnemnda vedtak med slik slutning:
 1. **Kravet om tilbakeføring av C, f. ---.08 tas ikke til følge, jfr. barnevernloven § 4-21 første ledd annet punktum.**
 2. **A og B fratras foreldreansvaret for C, f. ---.08, jf barnevernloven § 4-20 første ledd.**
 3. **Fylkesnemnda gir samtykke til at D og E får adoptere C, jf. barnevernloven § 4-20 annet og tredje ledd.**
 4. **A og B gis rett til besøkskontakt med C to ganger i året a fire timer, jf. barnevernloven § 4-20 a første ledd."**
- (11) I begrunnelsen viste nemnda til at gutten hadde etablert den samme følelsesmessige tilknytningen til fosterforeldrene som han ville ha gjort dersom han var deres biologiske barn. Han var fullt integrert og inkludert i kjerne- og storfamilien. Nemnda mente at adopsjon ville være viktig for guttens følelse av tilhørighet til familien etter hvert som han ble eldre og forstod mer av sin situasjon.
- (12) Foreldrene tok ut søksmål for Romsdal tingrett. I påstanden ble det prinsipielt krevet at den offentlige omsorgen for gutten skulle oppheves, og at han skulle tilbakeføres til foreldrene. Subsidiært krevet foreldrene at kommunens begjæring om fratakelse av

foreldreansvar og adopsjon ikke ble tatt til følge, og at samvær ble fastsatt etter rettens skjønn.

(13) Tingretten oppnevnte spesialist i klinisk psykologi, psykolog Laila Eriksen Østbø, som sakkyndig.

(14) Romsdal tingrett, som ble satt med en fagkyndig meddommer og en meddommer fra det faste utvalg, avsa 19. juni 2013 enstemmig dom med slik domsslutning:

"Fylkesnemndas vedtak av 8. juni 2012 i sak 12/018, stadfestes hva angår slutningens punkt 1, 2 og 3. A og B gis rett til besøkskontakt med C to ganger i året a to timer."

(15) Retten la blant annet vekt på at gutten er sårbar, med behov for trygghet og en avklart omsorgssituasjon. Den fremhevet videre "den fundamentale tilknytningen som synes å foreligge" mellom gutten og fosterforeldrene.

(16) Foreldrene anket til Frostating lagmannsrett.

(17) Også lagmannsretten ble satt med en fagkyndig meddommer og en meddommer fra det alminnelige utvalg. Etter avsluttet bevisførsel besluttet lagmannsretten å oppnevne en sakkyndig, og å utsette de videre forhandlingene. Den sakkyndige, psykologspesialist Elin Bjøru konkluderte slik i sin erklæring:

"Den sakkyndige vurderer en tilbakeføring som utelukket med bakgrunn i den tilknytningen C har i fosterhjemmet, som innebærer altoverveiende sannsynlighet for alvorlig utviklingsmessig skade dersom han flyttes.

Både adopsjon og fortsatt fosterhjemsplassing har fordeler og ulemper som det er redegjort for og som bør tas hensyn til ved avgjørelsen."

(18) Frostating lagmannsrett avsa 19. juni 2014 enstemmig dom med slik domsslutning:

1. Anken, for så vidt gjelder krav om opphevelse av omsorgsovertakelsen av C, født --- 2008, forkastes.

2. A og B fratras ikke foreldreansvaret for sin sønn C.

3. Det gis ikke samtykke til adopsjon av C.

4. A og B skal ha rett til samvær med C 4 – fire – ganger i året. Samværene skal ha en varighet på 3 – tre – timer. Barneverntjenesten gis anledning til å føre tilsyn under samværene."

(19) X kommune har anket til Høyesterett over rettsanvendelsen og bevisbedømmelsen for så vidt gjelder fratakelse av foreldreansvaret og adopsjon. Omfanget av besøkskontakt, og et eventuelt samvær dersom adopsjon ikke tillates, er ikke tema for Høyesterett.

(20) Under ankeforhandlingen for Høyesterett ble det vist en video med opptak fra flere samvær mellom gutten og de biologiske foreldrene. Videoen er kommentert av psykolog Trude Hoff på oppdrag fra foreldrene.

(21) For øvrig står saken i det alt vesentlige i samme faktiske stilling som for lagmannsretten.

- (22) Den ankende part – *X kommune* – har i hovedsak anført:
- (23) Tilbakeføringsspørsmålet er ikke anket, og det må legges til grunn at annet alternativ i § 4-20 tredje ledd bokstav a er oppfylt. Det er enighet om at vilkårene i bokstav c og d er oppfylt. Det springende punkt er dermed om adopsjon vil være til barnets beste.
- (24) Terskelen for adopsjon er senket etter 2007 da den siste høyesterettsdommen om tvangsadopsjon ble avsagt, jf. særlig uttalelsene i Ot.prp. nr. 69 (2008–2009) side 33-34. Videre er det i barnevernloven § 4-20 a innført adgang til besøkskontakt. Dette innebærer at adopsjon lettere vil være til barnets beste enn før, fordi barnet dermed vil kunne opprettholde kontakt med de biologiske foreldre også etter adopsjon.
- (25) De nye bestemmelsene i Grunnloven innebærer ikke noen nye skranker, men bekrefter betydningen av barnets beste, jf. Grunnloven § 104.
- (26) Etter kommunens syn er adopsjon til barnets beste.
- (27) *X* kommunen har nedlagt slik påstand:

"Romsdal tingretts dom av 19.06.2013 i sak 12-126359TVI-ROMS, stadfestes."

- (28) Ankemotpartene – *A og B* – har i hovedsak anført:
- (29) Det aksepteres at tilbakeføring ikke kan skje i dag. Det er imidlertid for tidlig å si om dette blir en varig situasjon, fordi forholdet mellom de biologiske foreldrene og barnet kan utvikle seg i positiv retning, mens forholdene i fosterfamilien kan utvikle seg negativt. I fremtiden kan derfor situasjonen bli at vilkårene i § 4-20 bokstav a ikke er oppfylt.
- (30) Terskelen for adopsjon er ikke senket. Lovens vilkår er ikke endret, og praksis fra Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) vil utgjøre de samme skrankene for adopsjon som tidligere. Uttalelsene i Ot.prp. nr. 69 (2008–2009) innebærer ikke mer enn et signal om at praksis i kommunene skal endres ved å øke antallet saker som skal vurderes for adopsjon.
- (31) Ved vurderingen er det ellers av betydning at Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) artikkel 8 ble brutt ved den opprinnelige omsorgsovertakelsen. Saken var ikke utredet godt nok og alternative tiltak ble ikke prøvd ut. Foreldrenes partsrettigheter ble ikke tilstrekkelig ivaretatt, blant annet fordi mor hadde betydelig språkproblemer og på dette tidspunktet heller ikke var frisk. Staten har også brutt EMK ved ikke å arbeide for gjenforening. Dette har sammenheng med at barneverntjenesten for tidlig bestemte seg for at omsorgsovertakelsen ville bli varig, og derfor ikke satte inn nok ressurser med sikte på gjenforening mellom foreldre og barn.
- (32) Det foreligger ingen spesifikke generelle eller individuelle forhold som gjør at adopsjon er til barnets beste. Lagmannsrettens vurdering er i denne sammenheng korrekt. Gutten vil bli tatt godt vare på av fosterforeldrene selv om de ikke får adoptere ham. Hans etniske bakgrunn er også et sterkt argument for at adopsjon ikke bør gjennomføres. Det forhold at foreldrene har brukt rettsmidler for å sikre tilbakeføring, kan ikke holdes mot dem ved vurderingen av adopsjon. Foreldrene har fortsatt foreldreansvaret, og de har da både rett

og plikt til å ta de nødvendige skritt for å sikre barnets beste. De er bekymret for at fosterhjemmet ikke har maktet å gjøre gutten trygg, og de mener at de kan gi ham den tryggheten han ennå ikke har funnet.

(33) A og B har lagt ned slik påstand:

"Anken forkastes."

(34) *Mitt syn på saken*

(35) Jeg er kommet til at anken må tas til følge.

(36) Saken gjelder adopsjon mot foreldrenes vilje, og spørsmålet er om gutten – som nå er seks og et halvt år – fortsatt skal være fosterhjemsplassert, eller om fosterforeldrene skal kunne adoptere ham med rett til besøkskontakt for foreldrene som fastsatt av tingretten. Etter tvisteloven § 36-5 tredje ledd skal retten prøve alle sider av saken, og prøvingen skal skje ut fra situasjonen på domstidspunktet.

(37) Adgangen til tvangsadopsjon reguleres av barnevernloven § 4-20. Når det er fattet vedtak om fratakelse av foreldreansvaret, kan det gis samtykke til adopsjon dersom vilkårene i paragrafens annet ledd bokstavene a til d er oppfylt:

- "a) det må regnes som sannsynlig at foreldrene varig ikke vil kunne gi barnet forsvarlig omsorg eller barnet har fått slik tilknytning til mennesker og miljø der det er, at det etter en samlet vurdering kan føre til alvorlige problemer for barnet om det blir flyttet og**
- b) adopsjon vil være til barnets beste og**
- c) adoptivsøkerne har vært fosterforeldre for barnet og har vist seg skikket til å oppdra det som sitt eget og**
- d) vilkårene for å innvilge adopsjon etter adopsjonsloven er til stede."**

(38) Grunnvilkåret for adopsjon er angitt i bokstav a, som oppstiller to alternativer. Selv om foreldrene vil kunne gi barnet forsvarlig omsorg, kan adopsjon likevel besluttes hvis barnet har fått "slik tilknytning til mennesker og miljø der det er" at en flytting kan føre til alvorlige problemer. I tillegg må vilkårene i bokstavene b, c og d være oppfylt. Det er ikke omstridt at vilkårene i bokstavene c og d er oppfylt, og jeg er enig i det. Hovedspørsmålet i saken er om adopsjon vil være til barnets beste, jf. bokstav b. Men hva som er til barnets beste henger nært sammen med tilknytningskravet i bokstav a, og de biologiske foreldrene mener også at det er for tidlig å fastslå om tilknytningskriteriet er oppfylt. Jeg vurderer derfor først dette vilkåret.

(39) Vurderingstemaet er om barnet har fått en slik tilknytning til fosterhjemmet og sitt oppvekstmiljø at det vil føre til alvorlige problemer om det blir flyttet. Bevistemaet er langt på vei det samme som ved spørsmål om oppheving av vedtak om omsorgsovertakelse etter § 4-21 første ledd.

(40) Jeg nevner at beviskravet etter § 4-21 første ledd er at det skal være overveiende sannsynlig at foreldrene kan gi barnet forsvarlig omsorg. Forarbeidene til bestemmelsen presiserer at dette kravet om kvalifisert sannsynlighetsovervekt ikke var ment å ha betydning for vurderingen etter § 4-20 tredje ledd bokstav a, jf. Ot.prp. nr. 69 (2008–

2009) side 26. Vurderingen av tilknytningskravet må da ta utgangspunkt i hvilket faktum som er mest sannsynlig.

- (41) Fylkesnemnda, tingretten og lagmannsretten har alle vurdert tilknytningskriteriet ved behandlingen av tilbakeføringsspørsmålet. Samtlige instanser har kommet til at det vil føre til alvorlige problemer for gutten om han blir flyttet fra fosterhjemmet.
- (42) Lagmannsrettens vurdering var denne:
- "Det vil åpenbart være et stort tap for C å måtte flytte fra fosterfamilien og det miljøet han er etablert i på Æ. Hans sårbarhet og utrygghet vil sannsynligvis forsterke de problemene han vil oppleve ved en adskillelse. Slik lagmannsretten ser det, vil det ikke være snakk om forbigående problemer, men alvorlige problemer som han vil kunne slite med over tid og som vil kunne få betydelige negative konsekvenser for utviklingen hans."**
- (43) Videoen som ble avspilt under ankeforhandlingen for Høyesterett, viste et positivt samkvem mellom de biologiske foreldrene og gutten, og at foreldrene kommuniserer godt med ham. Dette inntrykket er imidlertid ikke entydig. Ved et senere samvær i desember 2014 var forholdet mellom gutten og foreldrene anstrengt, jf. barneverntjenestens oppsummering:
- "Bv.tj. opplever at guten spør fleire ganger om når dei skal heim. Bv.tj. opplever og at guten er meir kontaktsøkende oppimot fostermor og at det er mindre dialog/samspill med foreldre denne gongen. Bv.tj. vurderer og at guten virker meir irritert og sliten i dag."**
- (44) Etter mitt skjønn er det ikke kommet til nye opplysninger som endrer konklusjonen fra tidligere instanser om at vilkåret i § 4-20 bokstav a er oppfylt. Det må legges til grunn at gutten har en rotfestet og trygg tilknytning til fosterhjemmet og fosterforeldrene. Jeg viser også til uttalelsen fra den rettsoppnevnte sakkyndige for lagmannsretten, psykolog Bjøru, som fremholdt:
- "C har en tilknytning i sitt fosterhjem som gjør det umulig å endre hans omsorgssituasjon uten at det får omfattende konsekvenser i form av at han umiddelbart vil settes tilbake i sin utvikling på en ikke bare uheldig, men direkte skadelig måte. Det vil ikke være mulig å sette inn hjelpetiltak som kan forhindre dette."**
- (45) Jeg går da over til vilkåret i § 4-20 tredje ledd bokstav b om at adopsjon må være til barnets beste, og ser først på hva som generelt ligger i vilkåret.
- (46) En tvangsadopsjon berører de biologiske foreldrene sterkt. Den følelsesmessige smerten ved å få sitt barn bortadoptert er vanligvis dyptgripende. De familiemessige båndene som brytes ved tvangsadopsjon, er beskyttet av EMK artikkel 8 og Grunnloven § 102. Også for barn representerer adopsjonen et inngripende tiltak, som etter FNs barnekonvensjon artikkel 21 derfor bare kan besluttes dersom det er til barnets beste. Foreldrenes interesser må, på den annen side, vike der avgjørende forhold på barnets hånd tilsier adopsjon, jf. Grunnloven § 104 annet ledd og barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1. Jeg viser her til EMDs dom i Aune mot Norge 28. oktober 2010 avsnitt 66, hvor det i tilknytning til forholdsmessighetsvurderingen under EMK artikkel 8 nr. 2 angis som avgjørende at adopsjonen er begrunnet i "an overriding requirement pertaining to the child's best interests". Denne saken er samme sak som ble avgjort av Høyesterett i Rt. 2007 side 561.

Jeg legger da til grunn at uttrykksmåten i avsnitt 51 i denne høyesterettsdommen – at det kreves "særlig tungtveiende grunner for adopsjon" – gir uttrykk for den samme normen.

- (47) Kommunen har imidlertid anført at terskelen for adopsjon er senket etter Høyesteretts dom i Rt. 2007 side 561, og har blant annet vist til uttalelser i Ot.prp. nr. 69 (2008–2009). I proposisjonen kapittel 4 behandles spørsmålet om bruken av adopsjon som barneverntiltak bør økes, og det heter på side 33-34:

"Selv om adopsjon mot foreldrenes vilje er et inngripende tiltak ved at alle rettslige bånd mellom barn og foreldre brytes, er det på den annen side svært viktig for et barn at det får vokse opp under forhold som i minst mulig grad er preget av usikkerhet med hensyn til framtiden. Departementet legger også vekt på at det er forskning som viser at for enkelte barn kan adopsjon gi tryggere og mer forutsigbare oppvekstrammer enn langvarige fosterhjemsplasseringer. Etter en helhetlig vurdering mener departementet det derfor bør legges bedre til rette for at barn som trenger det får nyte godt av adopsjon som barneverntiltak.

Departementet mener også etter høringen at det ikke er nødvendig å foreta en endring i loven for å endre praksis. Departementet viser til sakens inngripende karakter og til at EMK og EMDs praksis setter rammer for bruken av adopsjon som barneverntiltak."

- (48) Ved behandlingen av proposisjonen i Stortingets familie- og kulturkomité fikk departementets syn tilslutning fra flertallet, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, jf. Innst. O. nr. 121 (2008–2009), avsnitt 2.4.
- (49) Jeg kan ikke se at de gjengitte uttalelsene gir grunnlag for at terskelen for adopsjon er senket. Uttalelsene gir ikke uttrykk for annet enn at adopsjon er et ønsket barneverntiltak som bør brukes oftere enn før dersom det er rettslig adgang til det, og det forutsettes at vedtak om adopsjon må skje innenfor rammen av gjeldende lov og EMK artikkel 8.
- (50) Det jeg har gjengitt viser imidlertid at departementet og komitéflertallet bygget sitt ønske om økt bruk av adopsjon på kunnskap fra forskning. Generell erfaring og kunnskap om virkningene av adopsjon har betydning ved den konkrete vurderingen av om det skal gis samtykke til adopsjon. Jeg kommer tilbake til dette.
- (51) Barnevernloven fikk ved lov 4. juni 2010 nr. 18 tilføyet en bestemmelse i § 4-20 a om besøkskontakt mellom barnet og de biologiske foreldre etter adopsjon – såkalt åpen adopsjon. Forutsetningen for besøkskontakt er at adoptivsøkerne samtykker, og at det er til barnets beste.
- (52) Høyesterett har i flere saker oppfordret lovgiver til å innføre en slik hjemmel. I Rt. 1997 side 534 fremholdt førstvoterende at dette "ville medføre at fordelene for barnet ved en adopsjon ikke måtte avveies mot fordelene ved fortsatt rett til samvær med biologiske foreldre".
- (53) Begrunnelsen for en bestemmelse om rett til besøkskontakt mellom adoptivbarn og biologiske foreldre fremgår blant annet av side 26 i Prop. 7 L (2009–2010):

"Formålet med forslaget er å sikre barnet en stabil og forutsigbar oppvekstsituasjon hos adoptivforeldrene og samtidig sikre barnet en viss kontakt med sitt opphav, når dette er til barnets beste. Barnet kan ha kontakt i trygg forvisning om at det skal bli hvor det er, og adoptivforeldrene behøver heller ikke å føle at kontakten utfordrer deres

posisjon. Biologiske foreldre vil kunne få en viss kunnskap om barnets utvikling under oppveksten, og vite at det har det godt. En slik kontakt etter adopsjon vil gi barnet de fordeler en adopsjon innebærer, med full juridisk og sosial integrasjon, uten at barnet helt må miste kontakten med sine biologiske foreldre, eller vente til myndighetsalder før kontakt eventuelt kan gjenopptas."

(54) Jeg viser videre til denne uttalelsen på side 27:

"Departementet viser til at en adopsjon med kontakt vil medføre at adopsjonen vil få en noe annen karakter enn hva en adopsjon har i dag. Adopsjon med besøkskontakt innebærer at adopsjon ikke vil medføre et absolutt brudd mellom barnet og biologisk familie. Formålet med forslaget er imidlertid å sikre barnet alle de fordeler en adopsjon innebærer, og at kontakt med biologiske foreldre kommer som et tillegg."

(55) Departementet understreker i proposisjonen at besøkskontakt kun vil være aktuelt i et svært begrenset antall tilfelle, jf. blant annet side 27:

"Adopsjon med kontakt kan etter departementets vurdering bare komme på tale der man har en høy grad av sikkerhet for at det ikke vil oppstå samarbeidsproblemer mellom adoptivforeldrene og de biologiske foreldrene, og at det ikke vil bli konflikter og nye saker i fylkesnemnda eller domstolene etter at det er bestemt at det skal være kontakt etter adopsjonen."

(56) Departementet er i proposisjonen også inne på hvilken betydning besøkskontakt kan ha for vurderingen av om det skal gis samtykke til adopsjon. På side 12 viser departementet til Rt. 2007 side 561, og uttaler:

"Det er således klart at adopsjon i visse særlige tilfeller kan benyttes som barneverntiltak, uten at det kommer i konflikt med EMK artikkel 8. Adopsjon med rett til kontakt mellom barnet og biologisk familie vil representere et mindre inngrep i barnets og den biologiske familiens rett til familieliv, og må således også kunne benyttes. En adopsjon med rett til kontakt vil imidlertid fortsatt innebære et meget stort inngrep. Dette innebærer at EMK og EMDs praksis setter rammer for i hvilke tilfeller tiltaket kan benyttes."

(57) Jeg finner det ikke treffende å si at innføringen av en hjemmel for besøkskontakt har senket den høye terskelen for adopsjon. Men besøkskontakt vil i noen saker innebære at hensynene mot adopsjon ikke har samme tyngde. Jeg oppfatter EMDs dom i Aune-saken i denne retning, jf. avsnitt 78:

"Against this background, it appears that the disputed measures did not in fact prevent the applicant from continuing to have a personal relationship with A and did not result in 'cutting him off from his roots' with respect to contact with his biological mother."

(58) Forarbeidene viser til at vedtaket om besøkskontakt ikke kan tvangsfullbyrdes, jf. proposisjonen side 26. Det er nok så at barnevernloven ikke inneholder en hjemmel for tvangsbot. For meg er likevel det sentrale at besøkskontakt som nevnt bare er aktuelt i de tilfelle hvor det er stor grad av sikkerhet for at det ikke vil oppstå samarbeidsproblemer mellom adoptivforeldrene og de biologiske foreldrene. Det følger videre av § 4-20 a annet ledd at barneverntjenesten skal bistå med gjennomføringen av samværet. Jeg viser også til at Høyesterett i Rt. 2007 side 561 og EMD i Aune-saken la vekt på samværet, selv om det bare var avtalebasert.

(59) Jeg går etter dette over til den konkrete vurderingen av om adopsjon er til guttens beste.

(60) Situasjonen i dag er at han har bodd praktisk talt hele sitt liv i fosterhjemmet hos D og E, og han var bare to og en halv måned gammel da han kom dit. Gutten har – i henhold til den sakkyndige utredningen til psykolog Bjøru for lagmannsretten – minimal tilknytning til sine biologiske foreldre, og hans trygge base er fosterhjemmet. Han omtaler fosterforeldrene som mamma og pappa. Han har et nært og godt søskenforhold til fosterforeldrenes biologiske sønn, som er noe eldre, til en yngre jente som også er fosterbarn i familien, og til storfamilien. Det fremgår av et notat fra barneverntjenesten 17. oktober 2014 at gutten pleier å bruke etternavnet til fosterforeldrene når noen spør hva han heter.

(61) Denne åpenbart sterke og rotfestede tilknytningen til fosterhjemmet bør tillegges stor vekt, og den underbygges av generell kunnskap, som Høyesterett har uttalt skal veie tungt, jf. Rt. 2007 side 561 avsnitt 50:

"Den sakkyndige i vår sak har uttrykt som en generell erfaring at fosterhjemsforhold ikke er å foretrekke når det gjelder langvarig plassering av barn som er kommet til fosterhjemmet før de har etablert tilknytning til noen biologisk forelder; her er adopsjon det beste for barnets utvikling. Etter min mening må en slik generell, men nyansert, erfaring veie tungt. Men uansett må også individuelle momenter - som kan tale mot eller for adopsjon - vurderes opp mot de generelle erfaringene."

(62) Jeg legger til grunn at svært unge barn som plasseres i fosterhjem, slik tilfellet er i foreliggende sak, ofte vil ha sin primære tilknytning til fosterforeldrene, jf. også NOU 2012: 5 "Bedre beskyttelse av barns utvikling", side 120. Gutten har i dag – som nevnt – minimal tilknytning til sine biologiske foreldre.

(63) Et ytterligere moment av stor vekt er at gutten er sårbar og har et særlig behov for trygghet, stabilitet og en forutsigbar livssituasjon. Dette har vært trukket frem i alle vurderinger som har vært gjort av ham, og han er også i dag et barn med særlige behov for trygghet og støtte. Lagmannsretten viser til at han er beskrevet som et utrygt barn, særlig i nye og ukjente situasjoner. Han har nå begynt på skolen, og det er truffet vedtak om spesialundervisning. PPT har ved sin vurdering vist til "behovet for oversikt og forutsigbarhet, trygghet ved at han vet hvem som skal ta vare på han og hvem han skal gå til". Det fremgår av en uttalelse fra kontaktlærer 6. november 2014 at han har funnet seg til rette på skolen, men at han har problemer med konsentrasjon og dårlig selvtillit. Jeg viser i denne sammenheng også til en erklæring fra psykolog Laila Eriksen Østbø, som var rettsoppnevnt sakkyndig i tingretten, og som ga forklaring som sakkyndig partsvitne i lagmannsretten. Hun uttaler:

"I lagmannsretten opprettholdt undertegnede vurderingen av at adopsjon vil være til barnets beste. Det handler om et barn med særskilte omsorgsbehov, ingen tilknytning til de biologiske foreldre, og han har et særskilt behov for stabilitet og ro."

(64) I denne sammenheng er det videre et moment at det så godt som i hele guttens levetid har vært tvister mellom de biologiske foreldrene og kommunen, og at nye tvister ikke kan utelukkes i fremtiden. Jeg betviler ikke at foreldrenes motivasjon er et ønske om å sikre gutten en god oppvekst hos dem, men tvister om omsorgen bidrar ikke til den nødvendige stabilitet og ro for ham.

(65) Lagmannsretten la avgjørende vekt på betydningen av å opprettholde de biologiske bånd med foreldrene, og særlig hans etniske tilknytning gjennom moren til Y. Etter mitt syn ivaretas disse hensynene gjennom besøkskontakten, som tingretten har satt til to ganger

per år, med en varighet på to timer. Fosterforeldrene er positive til besøkskontakten, og det er all grunn til å tro at besøksordningen vil fungere etter hensikten. Som fremholdt i avsnitt 78 i EMDs dom i Aune mot Norge, som jeg har redegjort for, innebærer besøkskontakten at gutten ikke blir avstengt fra sine røtter og sin etniske bakgrunn.

- (66) Foreldrene har anført at EMK artikkel 8 ble brutt ved den opprinnelige omsorgsovertakelsen, og ved at barnevernmyndighetene ikke gjorde mer for å tilrettelegge for gjenforening.
- (67) Det følger av EMDs praksis at omsorgsovertakelse av barn normalt skal anses som et midlertidig tiltak, og at det overordnede formål med tiltakene skal være gjenforening, jf. Kjølbro, Den europeiske menneskerettighetskonvention – for praktikere, 3. utgave 2010 side 645.
- (68) Jeg legger dette til grunn, men jeg kan likevel ikke si meg enig i foreldrenes anførsel. Foreldrenes innvendinger mot omsorgsovertakelsen i 2009, som blant annet er knyttet til at mor var hemmet som følge av språkproblemer og medisiner, er blitt forkastet av fylkesnemnda og tingretten. Foreldrene hadde nokså hyppige samvær med gutten både før og etter oppholdet ved Senter for foreldre og barn, og formålet med oppholdet ved senteret var å legge til rette for gjenforening. Det viste seg imidlertid at foreldrene ikke kunne gi gutten nødvendig omsorg. Jeg kan heller ikke se at den etterfølgende behandlingen kan kritiseres. Omsorgsovertakelsen og omfanget av samvær ble fastsatt etter utredninger fra sakkyndige. Det foreligger heller ikke opplysninger som kan gi grunnlag for å konkludere med at ytterligere hjelpetiltak skulle vært satt inn for foreldrene.
- (69) Under enhver omstendighet er det barnets beste i dag som er avgjørende for vurderingen av om det skal gis samtykke til adopsjon, og ikke om det skulle være mangler ved myndighetens arbeid for tilbakeføring til foreldrene på et tidligere – og tilbakelagt – stadium.
- (70) Jeg er etter dette kommet til at det foreligger særlig tungtveiende grunner for at det gis samtykke til adopsjon, og min konklusjon er at tingrettens dom stadfestes.
- (71) Jeg stemmer for denne

D O M :

Tingrettens dom stadfestes.

- (72) Dommer **Bergsjø:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (73) Dommer **Bårdsen:** Likeså.
- (74) Dommer **Bull:** Likeså.
- (75) Dommer **Øie:** Likeså.
- (76) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Tingrettens dom stadfestes.

Riktig utskrift bekreftes: